

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

347.66

Szerző:

Cím: *Harc Mednyánszky hárszó művészi hagyatéka körül*

Forrás:

Nemzeti Ujság

Bp.

(Hely)

1922. II) 10

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

Személy

Helyszám

"1922"

Harc Mednyánszky László művészi hagyatéka körül

Bizományi szerződés életre-halálra — Mednyánszky örökösei a szerződés hatálytalanságát kéri

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) A fővárosi bíróságok előtt két olyan pör is folyik mostanában a Singer és Wolfner könyvkiadó és műkereskedő-cég ellen, amely ugy a magyar közönséget, mint az író- és művészvilágot is élénken érdekli.

Gárdonyi Géza, a legkiválóbb élő magyar regényíró a bírósághoz folyamodott és kérte, hatálytalanítsa a céggel kötött szerződését.

Hasonló természetű pör folyik néhai Mednyánszky László báró festőművész nővere és egyedüli örököse, Czöbel Istvánné, született Mednyánszky Margit bárónő és a Singer és Wolfner-kiadó cég között. A pör előzménye az, hogy néhai Mednyánszky Lászlónak nővére és örököse a Singer és Wolfner-cég által Mednyánszkyval állított sulyos beteg állapotában aláíratott szerződést magára kötelezőnek el nem ismeri és a művész hagyatékából annyit elad, amennyi elegendő ahhoz, hogy az összes hagyatéki terheket és a fölmerülő kiadásokat fedezhesse. Ebből kifolyólag a Singer és Wolfner-cég az eladott műértékekből az említett szerződés szerint neki járó 200.000 korona jutalék iránt indított pert, míg a bárónő a szerződés hatálytalanságát kéri és követeli azoknak a képeknek a visszaadását, amelyek a Singer és Wolfner-cégnél 1903. év óta bizományban vannak s amelyek a nagy festőművész legkiválóbb alkotásai.

Ellentétek Mednyánszky és bizományosa közt

Pálmay József, a nagy festőművész régi bizalmasa, a következőkben mondja el a szerződés történetét:

Mednyánszky szűkebb környezete és művészi barátai már évekket ezelőtt beszéltek és maga Mednyánszky is panaszkodott, hogy Wolfner József a neki 1903. év óta bizományba adott képeit csak halmozta, gyűjtötte, valósággal rejtegette a világ elől, azokból a Wolfner-családon és bizalmasán kívül másoknak tiltakozása ellenére eladni nem akart, a művész véle-

ménye szerint azért, nehogy élszámolnia és képei értékét elárulni kelljen, s főképp azért, hogy őt örökös anyagi leköötöttségben tartsa, s akkor tehesse rá a képeire kezét, mikor a nála lévő előlegek felszaporodnak és a pénzre legjobban rászorul. Mednyánszky mindezt közölte is Wolfnerrel, aki ellenségei és irigyei rágalmának mondotta ezt és kijelentette, hogy a művész képeit csak azért gyűjti és halmozza, hogy azokból nagy kollektív kiállítást rendezzen és neki minél nagyobb pénzüsszeggel számolhasson el.

Mednyánszky körül azonban az állapotok egyáltalában nem javultak, sőt 1910 felé már annyira rosszabbodtak, hogy a képhíjának és azok által nyakára küldött mindenféle gyanús elemek, továbbá a kéregetők annyira elárastották, hogy már dolgozni sem tudott tőlük és a rendőrség oltalmához folyamodott. Laky Imre rendőrfelügyelő azt tanácsolta neki, természetesen mielőbb rendet az ügyei körül, még pedig, miután ő az anyagi dolgokhoz nem ért,

ügyvéd közbejöttével számoljon el bizományosaival. Ezt a tervét közölte Mednyánszky az azóta elhunyt Malonyay Dezső íróval is, aki megakadályozta ugyan az ügyvédi közbelépést, de figyelmeztette Wolfnerre, hogy ne legyen fukar Mednyánszkyval szemben, hanem adjon neki annyi előleget, amennyit csak kér.

1911 elején Mednyánszky a folytonos zaklatások elől Bécsbe költözött. 1912-ben megkérte Pálmayt, legyen segítségére, hogy nála néhány hónapig mindenkitől izoláltan dolgozhassék. Az volt a szándéka, hogy egy esomó képet fest, azokat elküldi bizományosának, Wolfner Józsefnek és ha az ezeket sem akarja majd eladni és vele elszámolni, akkor mégis csak ügyvédhez fordul és a bizományt megvonja a Singer és Wolfner-cégtől.

Egy művészi élet munkája 50.000 koronáért

Mednyánszky tényleg az 1912. év elejétől

1914. februárjáig olyan vehemenciával dolgozott, hogy sem mennyiség, sem minőség tekintetében egy évtized alatt sem alkotott azelőtt annyit. Ez alatt az idő alatt jól ruházkodott, jól táplálkozott, a képhíjának és kéregetők sem nagyon zavarták, szegény betegeit azonban, ami nála lelki szükséglet volt, egész bátran és jól elláthatta. Így azután Mednyánszky ez alatt az idő alatt több száz remeket alkotott, amelyekből csak morzsákat értékesített, még pedig az akkori viszonyok között igen jól a szükségletei fedezésére, a többi pedig mind Singer és Wolfner bizományába került.

Mednyánszkyt már 1913 vége felé nagyon ideges főfájás kezdte gyötörni. Ebben az időtájtban, illetve 1914 elején indultak meg a tárgyalások Singer és Wolfner között és közle a szerződés iránt. Február 14-én Mednyánszky sulyos betegen feküdt a Fehér hattyu-szállodában lévő lakásán és rendkívül izgalomban kérte magához bizalmas emberét, Pálmay Józsefet. Pálmay szerint ekkor, tehát sulyos betegen beszéltek rá Mednyánszkyt, hogy írja alá Wolfnerékkel a szerződést, amelyet csak később, 1914. július 30-án foglalt írásba Wolfner József s ekkor történt az aláírás is. A szerződés szerint Mednyánszky a Wolfner bizományában lévő összes nagyértékű alkotásait 50.000 koronáért adta el azzal, hogy ezentúl minden képet a Singer és Wolfner cégnek köteles beszállítani, hogy egyet sem ajándékozhat el különben 40.000 korona büntetéssel, és hogy ez a szerződés örököseire is kötelező, akik tartoznak a hagyatékot mind átadni Singer és Wolfnernek kiállítás céljából 33 százalékos eladási részesedés mellett.

A mai tárgyalás

A budapesti törvényszéken Déry Ferenc dr. táblabíró ma folytatódóan tárgyalta ezt az immár hónapok óta húzódó pört és ez alkalommal a Singer és Wolfner-cég és Mednyánszky között fennálló viszony egyik legalaposabb ismerőjét, Pálmay Józsefet, Mednyánszky báró titkárárt hallgatta ki. Pálmay részletesen ismertette a Singer és Wolfner-cég és Mednyánszky báró közt létrejött szerződés előzményeit. Hangsúlyozta, hogy Mednyánszky mindent elkövetett, hogy Singer és Wolfnerrel az érintkezést r-

szakítsa és a szerződést aláírni nem akarta, a cég viszont folyton sürgette az aláírást és minden eszközt felhasznált, hogy Mednyánszkyt az aláírásra rábirja, aki valósággal bujkált a cég elől. De végre a hosszas zaklatás eredménnyel járt. Mikor Mednyánszky Bécsből hazajött, találkozott a cég alkalmazottjával, Tamás Henrikkel. Ekkor a báró látta, hogy nem bujkálhat tovább, elhatározta tehát, hogy rendezni fogja a kérdést. Pálmay el is kísérte őt a Singer-cég Aradiutcai irodájáig. Három nap múlva a báró felkereste, teljesen össze volt törve, sirva mondta, hogy a Singer-cég mindenéből kifosztotta. Ők voltak az erősebbek, — mondta — még a szabadságomtól is megfosztottak. Ettől fogva a báró állandóan szomorú volt. A bárónak — folytatta Pálmay — ezután nem volt más vágya, csakhogy ezt a szerződést felbontassa. Bécsi betegsége idején *Platthy* dr., aki már a szerződés megkötése előtt is adott neki ügyvédi tanácsot, meggyugtatta, hogy turpis causa címén felbontatja a szerződést. Midőn a tárgyalások a szerződés felbontására megindultak, Mednyánszkyt mint-ha kicserélték volna. Elmondja még Pálmay, hogy 1918 májusában két levelet adott át neki Mednyánszky azzal, hogy jól őrizze meg a leveleket, mert ezek szerint a Singer-cég a szerződést felbontotta. 1918. júniusától kezdve Mednyánszky szabadon rendelkezett képeivel.

Pálmay vallomása után a bíróság a tárgyalást elnapolta.